

TIẾP TỤC HOÀN THIỆN PHÁP LUẬT VỀ PHÒNG, CHỐNG TỘI PHẠM TRÊN ĐỊA BÀN TỈNH THANH HÓA

NGUYỄN HỮU MANH*

Bài viết giới thiệu tổng quan về tình hình an ninh chính trị, trật tự an toàn xã hội và công tác phòng, chống tội phạm trên địa bàn tỉnh Thanh Hóa, từ đó đề xuất một số giải pháp nhằm hoàn thiện pháp luật về phòng, chống tội phạm tại địa phương này.

Từ khóa: Tội phạm, phòng chống tội phạm, tỉnh Thanh Hóa.

Ngày nhận bài: 20/11/2020; Biên tập xong: 22/11/2020; Duyệt đăng: 22/11/2020

The paper provides the overall situation of political security, social order and safety and crime prevention in Thanh Hoa province, then proposes solutions to improve the law crime prevention and fighting in this province.

Keywords: Crime, crime prevention, Thanh Hoa province.

Thanh Hóa là tỉnh thuộc khu vực Bắc miền Trung, có diện tích lớn thứ 05 và đứng thứ 03 về dân số, có vị trí địa lý đặc biệt giữ vai trò trung chuyển giữa các tỉnh phía Bắc và các tỉnh phía Nam. Đặc điểm về vị trí địa lý là một trong những điều kiện thuận lợi, có ý nghĩa thúc đẩy cho sự phát triển kinh tế, văn hóa, xã hội.

Là một tỉnh có đơn vị hành chính cấp huyện lớn, tỉnh Thanh Hóa gồm 27 đơn vị hành chính cấp huyện, trong đó có 02 thành phố trực thuộc tỉnh, 02 thị xã và 23 huyện. Trên địa bàn tỉnh hiện có 07 khu công nghiệp và nhiều công trình trọng điểm về an ninh quốc gia, trong đó nổi bật là Cảng hàng không Thọ Xuân và Khu kinh tế Nghi Sơn. Cùng với sự phát triển về kinh tế - xã hội của cả nước, nền kinh tế của tỉnh Thanh Hóa ngày càng phát triển mạnh mẽ, môi trường đầu tư kinh doanh ngày càng được cải thiện, năng lực cạnh tranh được nâng cao, thu hút nhiều dự án trọng điểm từ trong nước và quốc tế. Ngày 05/8/2020, Bộ Chính trị đã ban hành Nghị quyết số 58-

NQ/TW về xây dựng và phát triển tỉnh Thanh Hoá đến năm 2030, tầm nhìn đến năm 2045.

Trong những năm qua, Thanh Hoá đã khai thác và phát huy tốt các tiềm năng lợi thế cho phát triển, kinh tế tăng trưởng cao. Tỉnh cũng là một trong những tỉnh, thành phố trực thuộc Trung ương có số lượng xã, huyện đạt chuẩn nông thôn mới lớn nhất cả nước. Công tác quy hoạch và phát triển đô thị được thực hiện tốt, kết cấu hạ tầng kinh tế - xã hội, đặc biệt là hạ tầng giao thông không ngừng được cải thiện. Văn hoá - xã hội đạt nhiều tiến bộ; giải quyết việc làm đạt kết quả tốt; an sinh xã hội được bảo đảm; thực hiện tốt công tác dân tộc, tôn giáo; đời sống vật chất và tinh thần của nhân dân được nâng cao, tỉ lệ hộ nghèo giảm mạnh, nhất là ở vùng miền núi và vùng đồng bào các dân tộc thiểu số. Công tác xây dựng Đảng và hệ thống chính trị luôn được quan tâm thực hiện; hoạt động của bộ máy hành chính từng bước được đổi mới theo hướng tinh gọn, hoạt động hiệu lực, hiệu quả; quốc phòng,

**Thạc sĩ, Công an tỉnh Thanh Hóa*

an ninh được tăng cường, biên giới của Tổ quốc được bảo vệ vững chắc.

Tình hình an ninh chính trị, trật tự an toàn xã hội trên địa bàn luôn được bảo đảm, giữ vững ổn định. Tội phạm và các hành vi vi phạm pháp luật khác được kiểm soát chặt chẽ, không để xảy ra điểm nóng về an ninh trật tự. Các loại tội phạm hoạt động dưới dạng băng ổ nhóm “xã hội đen”, hoạt động tén dụng trái pháp luật; tội phạm đánh bạc, cá độ qua mạng Internet có nhiều diễn biến phức tạp nhưng đã được các lực lượng chức năng đưa ra các biện pháp đấu tranh có hiệu quả. Theo Báo cáo tổng kết 06 tháng đầu năm 2020 của Công an tỉnh Thanh Hóa, Cơ quan điều tra 2 cấp của Công an tỉnh đã thụ lý điều tra 2.158 vụ án hình sự, kinh tế, chức vụ, ma túy và môi trường, khởi tố 3.286 bị can. Trong đó, khởi tố mới 1.384 vụ, 2.011 bị can; kết luận điều tra chuyển Viện kiểm sát đề nghị truy tố 946 vụ, 1.867 bị can; tạm đình chỉ điều tra 364 vụ, 72 bị can (lý do tạm đình chỉ chủ yếu là do hết thời hạn điều tra chưa xác định được đối tượng, bị can trốn, chờ kết quả giám định...); đình chỉ điều tra 74 vụ, 72 bị can (lý do đình chỉ chủ yếu là do bị hại rút đơn yêu cầu khởi tố, miễn trách nhiệm hình sự...). Không có trường hợp nào đình chỉ bị can do hành vi không cấu thành tội phạm thuộc trường hợp phải bồi thường. Tổ chức điều tra làm rõ 689 vụ, 1.338 đối tượng phạm tội và vi phạm pháp luật về trật tự xã hội (đạt tỷ lệ 80%); án đặc biệt nghiêm trọng đạt 98,2%, án giết người đạt 100%; bắt vận động đầu thú 104 đối tượng truy nã. Phát hiện, bắt xử lý 363 vụ, 496 đối tượng liên quan đến ma túy, giảm 6,8% số vụ so với 6 tháng đầu năm 2019; triệt

xóa 26 điểm phức tạp về ma túy. Lập hồ sơ và đưa 231 đối tượng đi cai nghiện tại trung tâm (145 đối tượng bắt buộc, 86 đối tượng tự nguyện). Khởi tố 323 vụ, 437 bị can phạm tội về ma túy; xử lý vi phạm hành chính 40 vụ, 59 đối tượng. Thu giữ hơn 17,6kg heroin; hơn 11,6kg và 18.952 viên ma túy tổng hợp; 03 khẩu súng, 220 viên đạn và nhiều tang vật liên quan. Lực lượng Cảnh sát kinh tế toàn tỉnh phát hiện, xử lý 250 vụ, việc liên quan đến 270 đối tượng, tăng 03 vụ (1,8%) so với 6 tháng đầu năm 2019; trong đó, đã khởi tố 06 vụ, 16 bị can phạm tội về tham nhũng, chức vụ; xử lý vi phạm hành chính 178 trường hợp vi phạm về kinh tế, buôn lậu, gian lận thương mại, phạt tiền 993 triệu đồng. Lực lượng Cảnh sát môi trường đã phát hiện, xử lý vi phạm hành chính 93 vụ, 93 cá nhân, 01 tổ chức có hành vi vi phạm pháp luật về môi trường, vệ sinh an toàn thực phẩm, khai thác khoáng sản trái phép với số tiền hơn 1,1 tỷ đồng. Cơ quan An ninh điều tra thụ lý 33 vụ, 42 bị can; khởi tố mới 25 vụ, 12 bị can; kết thúc điều tra 12 vụ, 25 bị can; chuyển 01 vụ, tiếp tục điều tra 12 vụ, 17 bị can.

Để đạt được những kết quả nêu trên, ngoài việc phát huy sức mạnh tổng hợp của cả hệ thống chính trị, một phần quan trọng là do chính sách, pháp luật của Nhà nước. Trong thời gian qua, hệ thống pháp luật về phòng, chống tội phạm đã có nhiều chuyển biến tích cực, rõ nét, tạo tiền đề, cơ sở vững chắc để các cơ quan chức năng có cơ sở pháp lý xử lý các hành vi nguy hiểm cho xã hội, bảo đảm an ninh trật tự, tạo điều kiện thuận lợi, môi trường ổn định cho quá trình hội nhập quốc tế, phát triển kinh tế, xã hội. Tuy nhiên, quá trình đưa

pháp luật vào đời sống thực tế còn xuất hiện nhiều bất cập, hệ thống pháp luật về phòng, chống tội phạm còn thiếu đồng bộ, chồng chéo, cần phải có những phương hướng, giải pháp cụ thể trong thời gian tới để xây dựng, hoàn thiện hệ thống pháp luật về phòng, chống tội phạm đáp ứng sự thay đổi, biến động của thực tiễn cuộc sống và yêu cầu của nền kinh tế - chính trị - xã hội của tỉnh, cả nước và quốc tế. Cụ thể:

Một là, tăng cường các văn bản hướng dẫn pháp luật về phòng, chống tội phạm

Quá trình triển khai thi hành các văn bản pháp luật còn nhiều khó khăn, vướng mắc xuất phát từ thực tiễn công tác thực thi pháp luật rất đa dạng. Một số quy định pháp luật hiện hành còn những chồng chéo, không thống nhất, chưa rõ ràng. Bên cạnh đó, sự thiếu ổn định của các quy định pháp luật chưa được khắc phục nên còn nhiều văn bản pháp luật sau khi ban hành chưa lâu đã thường xuyên phải sửa đổi, bổ sung, thậm chí hủy bỏ dẫn đến việc cập nhật, tìm hiểu, nhận thức, áp dụng, thi hành pháp luật gặp rất nhiều khó khăn. Đặc biệt, Bộ luật hình sự năm 2015, sửa đổi bổ sung năm 2017 ra đời với nhiều nội dung mới, cần thiết phải có hệ thống các văn bản hướng dẫn thi hành đối với từng nhóm tội cụ thể. Vì vậy, các cơ quan có thẩm quyền như Tòa án nhân dân tối cao, Viện Kiểm sát nhân dân tối cao, Bộ Tư pháp, Bộ Công an..., cũng như Ủy ban nhân dân tỉnh Thanh Hóa cần ban hành các văn bản hướng dẫn thi hành Bộ luật hình sự năm 2015 để hoàn thiện hơn hệ thống pháp luật về phòng, chống tội phạm trên địa bàn tỉnh Thanh Hóa nói riêng và cả nước nói chung.

Trong thời gian tới, các cơ quan có thẩm quyền cần nâng cao tính ổn định của văn bản pháp luật về phòng, chống tội phạm, hạn chế nội dung phải ban hành văn bản quy định chi tiết, hướng dẫn thi hành. Đối với các quy định có liên quan trực tiếp đến quyền lợi thiết thực của công dân, tổ chức, cơ quan chủ trì soạn thảo văn bản cần lấy ý kiến tham gia rộng rãi của người dân, nhất là ý kiến phản biện của các chuyên gia, nhà khoa học, cán bộ thực tiễn trước khi trình cơ quan, người có thẩm quyền ban hành nhằm bảo đảm tính hợp lý, hiệu lực, hiệu quả quy định của pháp luật. Trên cơ sở những khó khăn, vướng mắc trong thực hiện các văn bản pháp luật, đề nghị Quốc hội và các cơ quan có thẩm quyền sớm có văn bản hướng dẫn, sửa đổi, bổ sung để khắc phục những khó khăn, vướng mắc, tạo cơ sở pháp lý đầy đủ cho cơ quan chức năng thực thi nhiệm vụ.

Hai là, khắc phục trường hợp cơ quan soạn thảo, trình dự thảo văn bản quy phạm pháp luật nhưng không có dự thảo văn bản quy định chi tiết, hướng dẫn thi hành

Theo quy định của Luật Ban hành văn bản quy phạm pháp luật năm 2015, hồ sơ xây dựng các dự án luật trình cơ quan thẩm tra và Quốc hội phải có các dự thảo văn bản quy định chi tiết gửi kèm. Tuy nhiên, trên thực tế, nhiều dự án Luật được ban hành khá lâu nhưng chưa có văn bản quy định chi tiết thi hành, dẫn đến việc triển khai thực hiện gặp nhiều khó khăn, thậm chí không thể thực hiện. Trong thời gian tới, cần khắc phục trường hợp cơ quan soạn thảo, trình dự thảo văn bản quy phạm

pháp luật nhưng không có dự thảo văn bản quy định chi tiết, hướng dẫn thi hành. Tình trạng nợ đọng văn bản kéo dài, dẫn đến nhiều quy định của pháp luật không thể thi hành mặc dù văn bản đã có hiệu lực thi hành như thời gian qua. Đặc biệt, nhiều trường hợp phải vận dụng các quy định cũ đã hết hiệu lực để giải quyết các tình huống thực tiễn công tác như: Vận dụng Thông tư liên tịch số 13/2012/TTLT-BCA-BTP-VKSNDTC-TANDTC ngày 09/10/2012 để giải quyết các trường hợp tiếp nhận, bắt người đang bị truy nã; vận dụng Thông tư liên tịch số 02/2001/TTLT-TANDTC-VKSNDTC-BCA-BTP ngày 25/12/2001 để giải quyết các vụ án xâm phạm sở hữu; vận dụng Thông tư liên tịch số 17/2007/TTLT-BCA-VKSNDTC-TANDTC-BTP ngày 24/12/2007 và Thông tư liên tịch số 08/2015/TTLT-BCA-VKSNDTC-TANDTC-BTP ngày 14/11/2015 để giải quyết các vụ án về ma túy...

Ba là, dự kiến mốc thời gian hợp lý khi lấy ý kiến tham gia dự thảo văn bản pháp luật về phòng, chống tội phạm

Một số cơ quan Trung ương khi lấy ý kiến tham gia dự thảo văn bản quy phạm pháp luật chỉ cho thời hạn rất ngắn, gây khó khăn cho công tác nghiên cứu, ảnh hưởng tới chất lượng ý kiến tham gia xây dựng văn bản. Bên cạnh đó, lãnh đạo, chỉ huy một số đơn vị chưa thực sự quan tâm đầy đủ, trách nhiệm khi được đề nghị tham gia ý kiến văn bản quy phạm pháp luật, các ý kiến thường là đồng ý với nội dung dự thảo. Khi văn bản được ban hành, có hiệu lực thi hành lại viện dẫn khó khăn,

wướng mắc, không hợp lý của quy định pháp luật làm nguyên nhân khách quan cho các yếu kém, tồn tại. Đôi lúc, việc tham gia ý kiến dù tâm huyết nhưng lại không được Cơ quan xây dựng văn bản pháp luật tiếp thu dẫn đến tâm lý tham gia góp ý hình thức, qua loa, chất lượng không cao. Trong thời gian tới, đề nghị các cơ quan có thẩm quyền khi gửi dự thảo văn bản pháp luật đề nghị các đơn vị, địa phương tham gia ý kiến cần dự kiến mốc thời gian hợp lý để đảm bảo chất lượng văn bản tham gia, góp phần xây dựng và hoàn thiện hệ thống pháp luật về phòng, chống tội phạm.

Bốn là, xây dựng, củng cố, tăng cường năng lực cho lực lượng làm công tác xây dựng pháp luật nói chung, lực lượng làm công tác pháp chế nói riêng

Kinh phí phục vụ cho công tác pháp chế, cải cách hành chính và tư pháp ở địa phương hiện nay còn hạn chế; cơ sở vật chất chưa đáp ứng yêu cầu, nhiệm vụ trong tình hình mới nên việc triển khai thực hiện một số mặt công tác xây dựng, hoàn thiện hệ thống pháp luật về an ninh, trật tự còn gặp nhiều khó khăn. Trong thời gian tới, các cấp có thẩm quyền cần quan tâm hơn nữa trong việc thực hiện các giải pháp xây dựng, củng cố, tăng cường năng lực cho lực lượng làm công tác xây dựng pháp luật nói chung, lực lượng làm công tác pháp chế nói riêng cho tương xứng với vai trò, vị trí của lực lượng này cũng như tầm quan trọng của công tác xây dựng pháp luật./.